

ÎNCHEIERE

12 iunie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Svetlana Filincova
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Axentie Morozan,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Axentie Morozan
împotriva lui Stanislav Țurcan, Petru Vasilache și Vasile Rotari privind repararea
prejudiciului material și moral,
împotriva deciziei din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 06 decembrie 2017 Axentie Morozan a depus cerere de chemare în judecată, ulterior concretizată împotriva lui Stanislav Țurcan, Petru Vasilache și Vasile Rotari, solicitând încasarea în mod solidar a prejudiciului material efectiv în mărime de 24 024 de lei, a venitului ratat în mărime de 56 982 de lei, a prejudiciului moral în mărime de 150 000 de lei cauzat prin infracțiune și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la 25 iulie 2017, Stanislav Țurcan, Petru Vasilache și Vasile Rotari au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxxxl, iar acțiune civilă nu a fost înaintată în cadrul procesului penal.

Pârâții Stanislav Țurcan, Petru Vasilache și Vasile Rotari au sustras 22 pomi fructiferi de caise de pe lotul de pământ deținut în proprietate. Un pom a fost lăsat la fața locului și s-a uscat.

Menționează că prin infracțiunea comisă, reclamantului i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 68 464 de lei.

Susține că a anexat calculul pentru lucrările efectuate, în care este indicat fiecare lucrare aparte, sursele cheltuite și venitul ratat, care demonstrează paguba materială cauzată, în calculul indicat fiind introdus prețurile minime suportate la creșterea pomilor și paguba pentru roadă viitoare numai pentru un an.

Mai indică că, prin infracțiune i s-a cauzat și prejudiciu moral evaluat la 150 000 de lei, deoarece prin sustragere i s-au cauzat suferințe psihice, prin faptul că a fost

lipsit pe viitor de bucuria unui bun gospodar care muncește zi și noapte pentru a obține rezultat.

Afirmă că a muncit timp de trei ani la acești pomi, iar gândul că nu va avea posibilitate să guste din roadă pomilor, să savureze rezultatul muncii asidue depuse, îi provoacă suferințe psihice și stări de nedreptate. La fel din cauza deplasărilor la poliție, procuratură și instanța de judecată pentru a fi audiat, a avut de suferit moral fiind sustras de la activitatea zilnică.

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, cererea de chemare depusă de Axentie Morozaan a fost admisă parțial.

S-a încasat în mod solidar de la Stanislav Țurcan, Petru Vasilache și Vasile Rotari, în beneficiul lui Axentie Morozaan, prejudiciul material în mărime de 24 024 de lei și cheltuielile de judecată ce constau din cheltuieli pentru efectuarea raportului de evaluare în mărime de 1440 de lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 2600 de lei.

S-a încasat de la Stanislav Țurcan, Petru Vasilache și Vasile Rotari, în beneficiul lui Axentie Morozaan, prejudiciul moral în mărime de câte 1500 de lei de la fiecare, în total suma de 4500 de lei.

S-a încasat în mod solidar de la Stanislav Țurcan, Petru Vasilache și Vasile Rotari, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 820,72 de lei.

În rest pretențiile privind încasarea sumei de 56 982 de lei cu titlu de venit ratat și a prejudiciului moral în suma excedentă, s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Axentie Morozaan, cu menținerea hotărârii din 19 noiembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central.

Pentru a decide astfel instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, a constatat că instanța de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părți, a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile instanței de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, fiind aplicate corect și normele de drept material.

La fel Colegiul a considerat că instanța de fond corect a reținut că calculul prezentat de Axentie Morozaan nu este suficient pentru demonstrarea pretenției cu privire la venit ratat solicitat, deoarece din calculul anexat de Axentie Morozaan doar a fost estimat un presupus venit pe o cantitate medie de roadă a pomilor de cais, dar nu s-a demonstrat că ar fi obținut acest venit prin probe pertinente și relevante.

La 02 aprilie 2019 Axentie Morozaan a declarat recurs solicitând casarea parțială a hotărârii din 19 noiembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, în partea respingerii cerinței cu privire la venitul ratat și în partea admiterii parțiale a pretenției privind prejudiciul moral, casarea integrală a deciziei din 13 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată concretizată.

În motivarea recursului recurentul a indicat că instanța de apel nu a examinat multiaspectual cererea de apel și nu s-a expus asupra tuturor argumentelor invocate.

Consideră că instanța de apel a aplicat în mod eronat legea or, a fost prezentat certificatul cu costul minim la care se comercializează caișii, și este un venit minim pe care îl obține apelantul.

Afirmă că în privința prejudiciului moral, atât instanța de apel, cât și instanța de fond a aplicat eronat normele de drept material și le-a interpretat eronat. Astfel,

consideră suma de 150 000 de lei ca fiind o compensație echitabilă.

În susținerea recursului a indicat prevederile art. 432-437 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 22 martie 2019 (f.d. 167).

Prin urmare recursul declarat la 02 aprilie 2019 de către Axentie Morozan a fost depus în termenul prevăzut de lege.

La 13 aprilie 2019 în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat de Axentie Morozan, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Axentie Morozan, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art.433 lit.a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Axentie Morozan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art.432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decît pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Axentie Moroza nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă și respectiv este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Axentie Moroza.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Svetlana Filincova

Victor Burduh